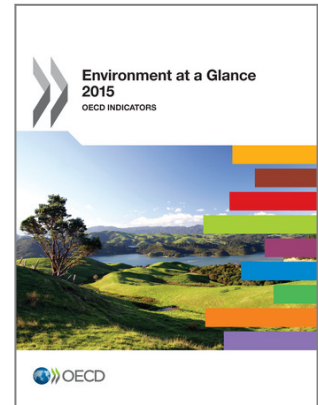

OECD *Multilingual Summaries* Environment at a Glance 2015 OECD Indicators

Summary in Greek

Read the full book on: [10.1787/9789264235199-en](https://doi.org/10.1787/9789264235199-en)

Το Περιβάλλον με μια ματιά 2015 Δείκτες ΟΟΣΑ

Περίληψη στα ελληνικά

Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί από το 2000 και έπειτα είναι εμφανής όσον αφορά τις εκπομπές των «παραδοσιακών» αέριων ρύπων, την απόδοση των καυσίμων στον τομέα των μεταφορών, την ενεργειακή ένταση, την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, τη χρήση των υδάτων, την επεξεργασία των λυμάτων και την προστασία της βιοποικιλότητας. Τούτο οφείλεται εν μέρει στην επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας μετά την οικονομική κρίση, αλλά και επίσης στην ευρύτερη εφαρμογή από τις χώρες του ΟΟΣΑ μέσων για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών πιέσεων, όπως η φορολογία με στόχο τον επηρεασμό της συμπεριφοράς των καταναλωτών και την ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού κόστους. Οι περιβαλλοντικοί προβληματισμοί εντάσσονται όλο και περισσότερο στην αναπτυξιακή συνεργασία και στην έρευνα και την ανάπτυξη.

Όμως, πολλές από αυτές τις εξελίξεις εξακολουθούν να συντελούνται στο περιθώριο και οι πολιτικές συχνά στερούνται συνοχής, με αποτέλεσμα να υποσκάπτονται οι προσπάθειες μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι χώρες συνεχίζουν να στηρίζουν την παραγωγή και την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων με πολλούς τρόπους, και η οικονομική δραστηριότητα παραμένει συνδεδεμένη με τις εκπομπές άνθρακα και τη σπατάλη της ενέργειας και άλλων φυσικών πόρων. Οι επερχόμενες βασικές προκλήσεις περιλαμβάνουν την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της υποβάθμισης του περιβάλλοντος στην υγεία και στη μελλοντική μεγέθυνση και ανάπτυξη. Καθώς η οικονομία ανακάμπτει, θα απαιτηθούν ισχυρές πολιτικές και αξιόπιστη πληροφόρηση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εν λόγω προκλήσεις.

Κύρια ευρήματα

Η ατμοσφαιρική ρύπανση συνεχίζει να αποτελεί πηγή ανησυχίας για την κλιματική αλλαγή και την ανθρώπινη υγεία.

- Οι εκπομπές αέριων θερμοκηπίου αυξάνονται παγκοσμίως, όμως σημείωναν μείωση σε όλες σχεδόν τις χώρες του ΟΟΣΑ μεταξύ του 2000 και του 2012, φανερώνοντας τη συνολική αποσύνδεση από την οικονομική μεγέθυνση. Τούτο οφείλεται εν μέρει στην επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας μετά την οικονομική κρίση, αλλά επίσης στην ενίσχυση των πολιτικών για το κλίμα και στα μεταβαλλόμενα πρότυπα κατανάλωσης ενέργειας.
- Εντούτοις, οι χώρες του ΟΟΣΑ παράγουν πολύ περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) κατά κεφαλή από όσο οι περισσότερες περιοχές του υπόλοιπου κόσμου (9,6 τόνους ανά άτομο έναντι 3,4 τόνους ανά άτομο στον υπόλοιπο κόσμο). Υπό τις υφιστάμενες πολιτικές οι παγκόσμιες εκπομπές CO₂ υπολογίζεται ότι θα υπερβούν κατά περισσότερο από τρεις φορές το όριο που είναι απαραίτητο για να περιοριστεί η μακροπρόθεσμη αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας στους 2°C.
- Οι εκπομπές οξειδίων του θείου (SO_x) και οξειδίων του αζώτου (NO_x) συνεχίζουν την καθοδική τους τάση ως αποτέλεσμα της εξοικονόμησης ενέργειας, της υποκατάστασης καυσίμων, τον έλεγχο της ρύπανσης και την τεχνική πρόοδο.

- Στις μισές χώρες του ΟΟΣΑ πάνω από το 90% του πληθυσμού είναι εκτεθειμένο σε συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων (PM_{2,5}) πέρα των οποίων έχουν παρατηρηθεί αρνητικές συνέπειες στην υγεία. Τα σωματίδια αυτά εισχωρούν βαθιά στους πνεύμονες και ενδέχεται να περιλαμβάνουν βαρέα μέταλλα και τοξικές οργανικές ουσίες.

Η ζήτηση νερού αυξάνεται, όμως η χρήση του νερού παραμένει σταθερή.

- Οι απολήψεις γλυκού νερού παρέμειναν σταθερές λόγω της αποτελεσματικότερης χρήσης του νερού και των καλύτερων πολιτικών τιμολόγησης, αλλά και της μεγαλύτερης εκμετάλλευσης των εναλλακτικών πηγών νερού όπως η επαναχρησιμοποίηση και η αφαλάτωση. Μολονότι πολλές χώρες του ΟΟΣΑ πέτυχαν τη σχετική αποσύνδεση των απολήψεων νερού από την αύξηση του ΑΕΠ, στο ένα τρίτο των χωρών ασκείται μέτρια έως υψηλή πίεση στους πόρους γλυκού νερού, και πολλές χώρες έχουν να αντιμετωπίσουν τοπική ή εποχιακή έλλειψη νερού. Η κλιματική αλλαγή ενδέχεται να επιδεινώσει τις εν λόγω ελλείψεις, ακόμα και σε χώρες οι οποίες διαθέτουν αξιόπιστη παροχή νερού.
- Σχεδόν το 80% του πληθυσμού των χωρών του ΟΟΣΑ ωφελείται από τη δημόσια επεξεργασία των λυμάτων. Μερικές χώρες σήμερα βρίσκονται αντιμέτωπες με το αυξανόμενο κόστος αναβάθμισης του παλαιωμένου δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης. Κάποιες θα πρέπει να βρουν άλλους τρόπους για την εξυπηρέτηση των μικρότερων ή των απομονωμένων οικισμών και για τη διασφάλιση του κατάλληλου ελέγχου των μικρών ανεξάρτητων εγκαταστάσεων επεξεργασίας.

Η υγειονομική ταφή παραμένει ο κύριος τρόπος διάθεσης των αστικών απορριμμάτων.

- Η παραγωγή αστικών απορριμμάτων επιβραδύνθηκε τη δεκαετία του 2000. Σήμερα ένας κάτοικος της ζώνης του ΟΟΣΑ παράγει κατά μέσο όρο 520 κιλά απορριμμάτων ανά έτος, δηλαδή 30 κιλά λιγότερα από ό,τι το 2000, όμως 20 κιλά περισσότερα από ό,τι το 1990. Μολονότι τα απορρίμματα όλο και περισσότερο ανακυκλώνονται και ανατροφοδοτούνται στην οικονομία, η υγειονομική ταφή παραμένει ο κύριος τρόπος διάθεσης των απορριμμάτων στις μισές χώρες του ΟΟΣΑ.

Οι απειλές για τη βιοποικιλότητα πολλαπλασιάζονται.

- Πολλά ζωικά και φυτικά είδη στις χώρες του ΟΟΣΑ απειλούνται με εξαφάνιση, ιδιαίτερα στις πολύ πυκνοκατοικημένες χώρες με υψηλή πυκνότητα υποδομών. Στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη οι πληθυσμοί των πτηνών που ζουν στους αγρούς και τα δάση έχουν μειωθεί κατά σχεδόν 30% σε διάστημα 40 ετών. Πολλά δάση απειλούνται με υποβάθμιση, κατάτμηση και τη μετατροπή τους σε άλλες χρήσεις. Η ζήτηση για ξυλεία, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι ανανεώσιμης ενέργειας, διαδραματίζει ένα αυξανόμενο ρόλο στην εμπορική εκμετάλλευση των δασών.

Η περιβαλλοντική πρόοδος στους οικονομικούς κλάδους είναι ανομοιόμορφη.

- Η ενεργειακή ένταση συνέχισε να βελτιώνεται κατά την περίοδο 2000-2014. Η χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξάνεται συνεχώς, ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αντιπροσωπεύουν το 21% της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στον ΟΟΣΑ (15,6% το 2000) και σχεδόν 9% του συνολικού εφοδιασμού (6% το 2000). Όμως τα ορυκτά καύσιμα συνεχίζουν να δεσπόζουν στον ενεργειακό εφοδιασμό (80%).
- Στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ τα ποσοστά αύξησης της οδικής κυκλοφορίας ξεπέρασαν την οικονομική μεγέθυνση. Οι προσπάθειες των χωρών να προωθήσουν καθαρότερα οχήματα ακυρώνονται συχνά από την αύξηση τόσο του αριθμού των οχημάτων όσο και της κυκλοφορίας με αποτέλεσμα την αύξηση της κατανάλωσης καυσίμων και της ρύπανσης.
- Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις μειώθηκαν σε όλες σχεδόν τις χώρες όπως και μερικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που οφείλονται στη γεωργία, καθώς και η χρήση φωσφορούχων λιπασμάτων. Εντούτοις, η έκταση της βιολογικής καλλιέργειας παραμένει μικρή, μόλις πάνω από το 2%, αν και οι διαφορές μεταξύ των χωρών είναι πολύ μεγάλες. Τα ποσοστά τείνουν να είναι υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπου ανέρχονται σε 10% έως 17% σε κάποιες χώρες.

Η στήριξη για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία αυξάνεται.

- Οι δημόσιες δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α) για το περιβάλλον αυξήθηκαν κατά περισσότερο από 20% από το 2000, και ανέκαμψαν με γρηγορότερο ρυθμό από ό,τι οι συνολικές δημόσιες δαπάνες Ε&Α μετά την οικονομική κρίση του 2008. Εντούτοις, το μερίδιό τους στις συνολικές δημόσιες δαπάνες Ε&Α είναι χαμηλότερο από 2%. Το ποσοστό των δαπανών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο σύνολο των δαπανών για την ενέργεια αυξήθηκε από 8% σε 24%.

- Η Επίσημη Αναπτυξιακή Βοήθεια (ODA) για την προστασία του περιβάλλοντος συνέχισε να αυξάνεται και το μερίδιό της στη συνολική ODA ανήρθε από 9,6% το 2002 σε 12,6%. Οι ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ξεπέρασαν τις ενισχύσεις για τις μη ανανεώσιμες πηγές.

Η εφαρμογή μέσων της αγοράς για την τιμολόγηση της ρύπανσης παραμένει δύσκολη.

- Η χρήση περιβαλλοντικών φόρων διευρύνεται, όμως παραμένει περιορισμένη σε σύγκριση με τη φορολόγηση της εργασίας. Τα έσοδα που συγκεντρώθηκαν αποτελούσαν περίπου το 1,6% του ΑΕΠ το 2013. Κυριότεροι περιβαλλοντικοί φόροι είναι οι ενεργειακοί φόροι (69%) και φόροι επί των μηχανοκίνητων οχημάτων και των μεταφορών (28%). Οι διαφορές στους συντελεστές των ενεργειακών φόρων, τα ανομοιογενή μηνύματα μέσω των τιμών, τα χαμηλά επίπεδα φορολόγησης των καυσίμων που έχουν σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο και οι φοροαπαλλαγές στα καύσιμα που χρησιμοποιούνται σε μερικούς τομείς εμποδίζουν τη μετάβαση στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Σε πολλές χώρες ο φόρος επί της βενζίνης παραμένει υψηλότερος από αυτόν επί του πετρελαίου, και το ποσοστό των φόρων στις τελικές τιμές είναι γενικά υψηλότερο για τα νοικοκυριά από όσο για τη βιομηχανία.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2015), *Environment at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235199-en